

Besparingen... kernopdracht gevrijwaard

Onderwijsminister Pascal Smet kreeg weinig persbelangstelling voor zijn beleidsnota. Dat bevestigt dat continuïteit en bescheidenheid in het onderwijsbeleid de boventoon zullen voeren. Na vele jaren van vernieuwen mag het ook wat rustiger. Trouwens, de financiële middelen ontbreken voor spectaculair vernieuwingswerk.

De besparingen zijn inmiddels gekend. De minister hield woord: op het salaris moet niet ingeleverd worden en aan de omkadering voor de leerlingen wordt niet geraakt.

Wat hierna volgt over de besparingen is het resultaat van langdurige onderhandelingen.

Beleidsbrief: te concretiseren

In het vorig nummer van Basis hebben we de voornaamste accenten uit de beleidsbrief opgesteld. Het blijft ons bekommeren dat de economische visie op het onderwijs de bovenhand haalt. Het vormend aspect mag niet stiefmoederlijk worden behandeld.

Uit de inleiding valt af te leiden dat er verwacht wordt dat het onderwijs de vele maatschappelijke problemen oplost. Wat in de maatschappij misloopt, is echter niet de schuld van het onderwijs. Het onderwijs kan niet alle problemen oplossen. Ook andere beleidsdomeinen zoals Welzijn, Werk, Huisvesting, Gelijke Kansen, Cultuur... moeten mee de vele maatschappelijke problemen aanpakken en wegwerken. Het onderwijs staat voor grote uitdagingen, maar mag daarbij niet alleen worden gelaten. De volgende weken werken de geledingen van de Vlor aan een advies over de beleidsbrief.

Besparingen: 72 miljoen in 2010, 142 miljoen in 2011

Onderwijsminister Pascal Smet had in het Vlaams Parlement al benadrukt dat Vlaanderen moet blijven investeren in het onderwijs. Tegelijk stelde hij dat in een solidaire samenleving elke burger in tijden van crisis zijn steentje moet bijdragen. Dat betekent niet meer of niet minder dan dat ook moet beknibbeld worden op de onderwijsbegroting. De besparingen werden, aldus de minister, zeer beperkt gehouden en er werd getracht om het onderwijs niet te raken in zijn kernopdrachten. Evenzeer werd het inkomen van het personeel gevrijwaard. De in cao 8 afgesproken verhoging van het vakantiegeld komt dus ook niet in het gedrang.

Lerarenberoep aantrekkelijk houden

Ook in 'normale tijden' blijft het inperken van de werkdruk (en de planlast) een aartsmoeilijke opgave. Het komt er ook nu op aan de leerlingenomkadering op peil te houden. Aanvankelijk werd nog gedacht aan het afschaffen van de afzonderlijke telling voor vestigingsplaatsen op meer dan twee kilometer van de hoofdschool. Die piste werd gelukkig verlaten. Ons uitgangspunt dat aan de leerlingenomkadering niet mag worden geraakt, werd onverkort gehonoreerd.

De roep om de pensioenleeftijd op te trekken, is zelden uit de lucht. Langer werken is de boodschap. In sommige buurlanden ligt de pensioenleeftijd al enkele jaren hoger dan vijftig jaar. De eindeloopbaansystemen van het generatiepact liggen opnieuw onder vuur. In het onderwijs steeg de onrust over het voortbestaan van de uitstapregeling. Zal ze de besparingsbijl overleven? Er is immers een groeiend tekort aan leraren. Hoe langer de leraren aan het werk kunnen worden gehouden, hoe minder het tekort immers doorweegt. Maar... paniekvoetbal is hier niet op zijn plaats. Elke maatregel moet rekening houden met de zwaarte van het beroep van wie dag na dag met kinderen aan de slag is. De uitstapregeling is behoorlijk duur. De overheid betaalt immers het wachtgeld van wie vervroegd is uitgetreden en het

salaris van de leerkracht die de opdracht van de uittreder heeft overgenomen. Ze wil dus de kostprijs van het vervroegd uitstappen beperken. Ongeruste militanten en leden bleven nadrukkelijk pleiten voor het behoud van de uitstapregeling.

Uitstappen blijft mogelijk, vermindering wachtgeld vermeden

Voor de personeelsleden die geboren zijn na 31 augustus 1947 en voor 1 september 1954 blijft de overgangsmaatregel behouden. Aan het wachtgeld wordt niets gewijzigd.

De personeelsleden geboren na 31 augustus 1954, zullen ook nog kunnen blijven genieten van een terbeschikkingstelling voorafgaand aan het rustpensioen. Zij zullen kunnen uitstappen vanaf de leeftijd van 58 jaar (56 jaar voor de kleuteronderwijzers (ASV)) op de vastgestelde uitstapdata: 1 september, 1 januari of 1 april. Deeltijds uitstappen zit er niet in.

Voorlopig hebben we onze slag thuisgehaald. De overheid was bereid haar voornemen om het wachtgeld met 5 % te verminderen, niet uit te voeren. Het eindeloopbaan debat is echter niet van de baan en zal later ten gronde worden gevoerd.

De krijtlijnen van de besparingen

De krijtlijnen die, net zoals voor andere beleidsdomeinen, worden gehanteerd, zijn: de besparingen op het overheidsapparaat mogen niet leiden tot ontslagen; de werkingsbudgetten voor 2009 en

2010 worden niet geïndexeerd; er moet een efficiëntieverhoging komen van het departement Onderwijs en de VLOR; de communicatie- en consultancybudgetten moeten met 20 % worden verlaagd; er moeten punctuele maatregelen (zoals op kabinetskredieten) worden genomen.

De maatregelen

■ De lineaire *besparing* van 5 % op de werking en van 2,5 % op de loonmassa geldt onder meer voor het departement Onderwijs, de VLOR, de DVO, de inspectie, de inspectie levensbeschouwelijke vakken en de redactie van Klasse. Daarnaast worden nog 20 % besparingen doorgevoerd op de communicatiekredieten en op de projecten van de VLOR.

De pedagogische begeleidingsdiensten moeten dezelfde lineaire besparingen realiseren.

Ook moet bespaard worden op de verloven wegens bijzondere opdracht (50 %) en op de middelen voor de nascholing (20 %).

■ De overheid had zich voorgenomen om de personeelsleden die vanaf 1 september 2010 een *diploma of getuigschrift hoger opvoedkundige studien, zorg of tweede taal Frans* zullen behalen, geen extra vergoeding meer toe te kennen. Diegenen die voor 1 september 2010 hun diploma of getuigschrift behaalden, zouden hun vergoeding behouden. Aan de vergoeding voor het buitengewoon onderwijs zou niet worden geraakt. De overheid stelt dat de diploma's en getuigschriften waaraan de extra verloning wordt toegekend, nog stammen uit de tijd dat lerarenopleidingen beperkt waren in duur en bijgevolg ook in inhoud. De overheid is van mening dat ondertussen de lerarenopleidingen grondig veranderd zijn en dat de verdere professionalisering een permanente opdracht is voor iedere werknemer. Ze acht de extra verloning voor een beperkt aantal nascholingstrajecten niet langer verdedigbaar. De overheid heeft ongelijk.

Het COV heeft jarenlang geijverd voor de erkenning van de professionalisering van de leraar en de ontwikkeling van zorgcompetenties en de erkenning van de individuele inzet van de personeelsleden om zich professioneel te bekwamen. De lerarenopleidingen kunnen nog helemaal niet garanderen dat de wel erg noodzakelijke bijkomende bekwaamheden tijdens de opleiding kunnen worden verworven.

De overheid heeft grotendeels rekening gehouden met onze bezwaren tegen het afschaffen van de niet-verworven salarisschalen en de voorgenomen maatregel beperkt tot de selectie- en bevorderingsambten. Vanaf 1 september 2010 worden de betreffende vergoedingen alleen nog toegekend voor wie fungeert in een wervingsambt. Maar wie reeds vóór 1 september 2010 het diploma of getuigschrift behaalde, zal verder kunnen rekenen op de betreffende vergoeding. Dat geldt voor de wervingsambten (de onderwijzers, de kleuteronderwijzers...) en voor de directeurs, de inspecteurs en de pedagogisch adviseurs.

■ De zogenaamde *Brusselpremie* wordt (vooral nog) niet ingevoerd.

■ De *mentoruren* worden afgeschaft. De overheid erkent dat het (te lage) bedrag dat in de cao's voor het mentorschap werd voorzien, leidt tot versnippering. Het rendement van de maatregel werd terecht in vraag gesteld. Deze 'voorlopige' afschaffing moet voor het COV gepaard gaan met het engagement voor een grondig debat over de aanvang van de loopbaan. In het basisonderwijs stapt 20 % van de leraren binnen de eerste vijf jaren van de loopbaan uit het onderwijs.

Op dezelfde manier worden de middelen voor korte vervangingen in het secundair onderwijs stopgezet. Die maatregel kent immers, in tegenstelling tot het basisonderwijs, wisselend succes, zodat de noodzaak ervan absoluut niet is bewezen. Bovendien erkent de overheid dat de andere omkaderingsmiddelen in het secundair onderwijs afdoende zijn om in het essentiële pedagogisch comfort te voorzien. Dat is in het basisonderwijs niet het geval.

■ Met de invoering van de scholengemeenschappen in het basisonderwijs werd ook de regelgeving op de *terbeschikkingstelling* wegens ontstentenis van betrekking gewijzigd.

Overtallige personeelsleden konden, na de werkzaamheden van de reëfectatiecommissie in de scholengemeenschappen, in dienst blijven in een niet-organiek ambt. Die regelgeving wordt opnieuw gewijzigd. Voor ter beschikking gestelde personeelsleden zal opnieuw worden gezocht naar een organieke betrekking. In het Vlaamse basisonderwijs gaat dat over minder dan vijf (!) voltijdse betrekkingen.

■ De overheid wil de *proeftuinen* uitdoven door een geleidelijke afbouw van veertig naar tien projecten. Scholen mogen verder werken aan projecten, maar zonder bijkomende omkadering. Wel blijven drie van de vier proeftuincoaches van het departement Onderwijs in dienst tot 2011. Dat is moeilijk te begrijpen. Het beleidsrendement op macroniveau van de proeftuinen werd niet bewezen. De stuurgroep voor de opvolging door de sociale partners werd al meer dan een jaar lang niet meer uitgenodigd. Als de omkadering aan de basis wordt afgeschaft, dan moet de overheid ook haar eigen omkadering afschaffen.

■ De *werkingsbudgetten* in de scholen worden niet geïndexeerd. Vorig jaar nog werden de werkingsbudgetten in de scholen sterk verhoogd. Daaraan gekoppeld werd de maximumfactuur ingevoerd. De niet-indexering betekent voor de basisscholen gemiddeld zowat 21 euro per leerling minder. Het COV wil een grondige aanpassing van het systeem van de maximumfactuur. De overheid heeft een grondige evaluatie toegezegd. Een verhoging van het bedrag van 20 euro voor het kleuteronderwijs wordt alleszins bespreekbaar.

Pensioenen: versterken eerste pijler

Het is merkwaardig stil rond de nationale pensioenconferentie. In de begroting van de federale overheid is wel ruimte voorzien voor een verhoging van het pensioen van de zelfstandigen. De officiële website is zowat zes maanden lang ongewijzigd gebleven.

Vorig jaar werd de nationale pensioenconferentie in het leven geroepen. De federale regering wilde een brede en omvattende reflectie over de toekomst van de pensioenen, de financiering ervan en de solidariteit die daarbij te pas moet komen tussen de huidige en de toekomstige generaties. In het ACV wordt niet zomaar afgewacht: de nationale pensioenconferentie wordt grondig voorbereid. Het gaat immers om de toekomst van het pensioenbeleid. De uitgangspunten die het ACV naar voren schuift, laten zich als volgt samenvatten: de eerste pijler moet meer dan ooit voorrang krijgen en beveiligd en versterkt worden. Dat is nodig om de welvaartsvastheid te garanderen en de pensioengieter te vrijwaren van armoede. Het verzekeringskarakter moet ook worden versterkt. Pensioenen kosten veel geld. Dat is juist. Maar de financiering van de pensioenen is tevens een opdracht voor elke generatie. Daarom ook dat niet genoeg kan worden benadrukt dat een sterkere financiële basis onontbeerlijk is. Om die financiële basis steviger en stabiel te maken, moet een krachtig werkgelegenheidsbeleid de prioriteit zijn van elke regering. Gezondheidszorgen en kinderbijlagen moeten komen vanuit de algemene middelen. De overheid kan er niet onderuit: bijdragefraude en bijdrageontwijking moeten nu eindelijk en kordaat worden aangepakt. De huidige RSZ-bijdrageverminderingen worden best ook eens grondig doorgelicht en afgerekend op het resultaat. Het ACV is geen voorstander van het optrekken van de pensioenleeftijd. De pensioenbedragen voor de werknemers moeten in de meeste gevallen omhoog. De stijgende levensverwachting mag geen alibi zijn om de pensioenbedragen te verlagen. Kortom, een consequent beleid maakt een prioriteit van de vergrijzing en van de levenskwaliteit van alle gepensioneerden. Een behoorlijk pensioeninkomen is dus van het grootste belang. Op de nationale pensioenconferentie komen voornamelijk de pensioenen van het overheidspersoneel niet aan bod. Ter gelegenheid van de voorbereiding van de nationale pensioenconferentie door onze instanties werd door alle betrokkenen zonder enige aarzeling benadrukt dat de principes van de overheidspensioenen onverkort moeten blijven gelden: het overheidspensioen is een uitgestelde wedde; aan de berekeningswijze mag niet in negatieve zin worden geraakt en de automatische perequatie moet blijven. Die principes verdedigen we tenvolle.

Romain Maes
algemeen secretaris